28

dekamer.be

Pandemiewet ♦

Gas en elektriciteit: meer transparantie ♦

Broers en zussen: het recht om samen te blijven ♦

Uitbreiding rouwverlof ♦

Eindverslag bijzondere commissie COVID-19 ♦

Sociale media en fake news ♦

Geachte lezer,
Beste leerkracht,

Sinds enige tijd verspreiden we ons magazine ook via e-mail. Voor u als lezer heeft dat heel wat voordelen. Een elektronische versie belandt meteen in uw mailbox. Een e-mail kunt u in een handomdraai doorsturen naar collega's of kennissen. En het is handig als u met het magazine klassikaal aan de slag wil en wil doorklikken naar achterliggende info.

Wenst u via e-mail op de hoogte gehouden te worden? Bezorg ons dan uw e-mail-adres op **communication@dekamer.be**. Vermeld duidelijk uw naam en die van uw school. Belangrijk: De papieren versie van dit magazine schrappen we alleen als u dat uitdrukkelijk vraagt.

INHOUD

Pandemiewet - Waarom, wat en hoe? 4
Gas en elektriciteit - Informeer je goed en maak de beste keuze 7
De Kamer is een CurieuzenAir 9
Broers en zussen hebben het recht om niet van elkaar gescheiden te worden 10
Eindverslag van de bijzondere covidcommissie 12
Nieuwe stappen in de strijd tegen de financiële en fiscale fraude 15
Bezoeken 16
Een Fair Card voor Kamervoorzitster Tillieux 17
Rouwverlof uitgebreid 20
Sociale media - Nood aan meer transparantie en verantwoordelijkheidszin 22
Scheepswrakken in de Noordzee 25
Volledige inclusie van personen met handicap nu in de Grondwet 27
Op de bres voor de bescherming van minderheden 29

WOORD VOORAF

Beste lezers,

Ruim een jaar geleden werd ik, na 51 mannen, de eerste vrouwelijke Kamervoorzitter. Dat was een hele eer voor mij. Ik heb mij toen voorgenomen om onze instelling meer open te stellen. Zowel naar de samenleving als naar de burgers. Sindsdien werk ik dagelijks aan meer openheid, meer solidariteit, meer duurzaamheid en meer participatie.

Sinds maart 2020 heeft de coronacrisis de actualiteit gedomineerd. Bezoeken aan het Parlement waren niet mogelijk. De Kamer werkte een systeem uit om te stemmen op afstand. We pasten de vergaderzalen aan om coronaproof te kunnen werken, enz. Maar dat alles vormde geen rem op onze werkzaamheden. Integendeel, het was een stimulans om dichter bij de burger te komen, om onze activiteiten toegankelijker te maken en iedereen de kans te geven om haar of zijn mening te uiten.
Zo goed als alle parlementaire vergaderingen zijn vandaag live te volgen op onze website. Via het online petitieplatform 'MyOpinion' kan elke burger bovendien een petitie indienen bij de Kamer, of een petitie van iemand anders ondersteunen.

De strijd tegen elke vorm van discriminatie is een van mijn prioriteiten. Daarom laten we het vragenuurtje op donderdag tolken naar gebarentaal. Verder hebben we bij verschillende gelegenheden aandacht besteed aan de rechten van LGTQI+ personen. Zo kreeg het zebrapad voor het Parlement in de Wetstraat in het voorjaar de bekende regenboogkleuren.

De strijd voor het klimaat eist onmiddellijke actie. De Kamer heeft dan ook een ambitieus duurzaamheidsplan met 80 punten aangenomen om haar ecologische voetafdruk te beperken en werk te maken van sociale rechtvaardigheid en solidariteit.

Heel wat nieuwe initiatieven dus! Mijn eerste jaar als Kamervoorzitster was een jaar vol enthousiasme en vooruitgang. De diensten van de Kamer hebben heel veel werk verzet en ik ben hen daar dankbaar voor.
In dit magazine vindt u een overzicht van de werkzaamheden van de Kamer. Ik wens u alvast veel leesplezier.

Eliane Tillieux
Kamervoorzitster

Pandemiewet

Waarom, wat en hoe?

© Belga Image

De coronacrisis dwong de regering tot ingrijpende maatregelen. Vaak waren het regelrechte inbreuken op mensenrechten als het recht op vergaderen, wonen, onderwijs, godsdienst, privéleven, ondernemen…
Nu is er wel behoorlijk wat ruimte voor de overheid om de gezondheid van de bevolking te beschermen, ook als ze daardoor de vrijheid van de burgers beperkt. En op zich is de bescherming van de volksgezondheid ook een mensenrecht.
Een legitiem doel zoals de bescherming van de volksgezondheid volstaat evenwel niet om de fundamentele rechten en vrijheden van de burger te beperken. Het optreden van de overheid mag namelijk de vrijheid niet verder inperken dan nodig. Daarvoor is ook een wettelijke basis nodig. Voor die wettelijke basis zorgt de pandemiewet.

Tot nu toe beriep de regering zich voor haar coronamaatregelen op een aantal wetten die al bestonden, maar die volgens vele experts niet bedoeld waren voor langdurige noodsituaties. Er was ook kritiek op het feit dat de beslissingen bij ministerieel besluit werden genomen, wat niet grondwettig zou zijn.

De nood aan een specifieke wet die maatregelen tijdens een crisis zoals de coronapandemie regelde, deed zich dus voelen. Aangezien de wet vaak verregaande inbreuken op de rechten en vrijheden mogelijk zou maken, vond de regering het nodig om de Kamer zo vroeg mogelijk bij de totstandkoming van de wet te betrekken.

Wat staat er in de pandemiewet?

De pandemiewet bepaalt niet concreet of er een noodsituatie is en evenmin welke noodmaatregelen er dan moeten worden genomen. Ze biedt wel de noodzakelijke juridische basis hiervoor. Meer bepaald staat het volgende in de wet:

1. Wanneer en onder welke voorwaarden de regering een **epidemische noodsituatie** kan afkondigen.
2. Het **type maatregelen** dat de uitvoerende macht (regering, minister, gouverneur of burgemeester) in dat geval kan nemen.
3. Welke **strafsancties** bij overtreding van de genomen maatregelen kunnen opgelegd worden.
4. Hoe de **Kamer** over de epidemische noodsituaties en de genomen maatregelen wordt **geïnformeerd**.

Deze vier punten bekijken we nader.

Afkondigen van de epidemische noodsituatie

Wanneer?

Centraal in de wet staat het begrip 'epidemische noodsituatie'. Dat begrip wordt zeer precies gedefinieerd, wat goed te begrijpen is gezien de grote juridische consequenties die het met zich meebrengt. Het gaat enkel om **gezondheidsnoodsituaties die worden veroorzaakt door een besmettelijke ziekte**. Andere noodsituaties, zoals een terroristische aanslag, een grote cyberaanval of een nucleaire crisis vallen dus uitdrukkelijk niet onder de wet.

Vereenvoudigd gezegd gaat het om elke ernstige bedreiging door een ziekteverwekkend organisme (virus, bacterie...)

- van de gezondheid van een groot aantal personen in België
- die mogelijk leidt tot een ernstige overbelasting van de gezondheidszorg
- en die een coördinatie en beheer op nationaal niveau vereist.

Deze epidemische noodsituatie kan eventueel al als zodanig erkend zijn door de Wereldgezondheidsorganisatie en/of de Europese Commissie, maar dat hoeft niet per se.

Totstandkoming van de pandemiewet

Heel ongebruikelijk bezorgde de regering aan de Kamer al een *voor*ontwerp van pandemiewet dat nog voor advies aan de Raad van State moest worden voorgelegd. De Commissie Binnenlandse Zaken won over dat voorontwerp bij een hele reeks overheidsinstellingen, privéorganisaties en experts schriftelijke adviezen in, en organiseerde tal van hoorzittingen.

De regering hield rekening met de vele opmerkingen en adviezen, en paste het voorontwerp aan voordat ze het bij de Raad van Staat indiende. Zo verdwenen, na kritiek van onder meer de Gegevensbeschermingsautoriteit, de bepalingen over de verwerking van persoonsgegevens in het kader van een epidemische noodsituatie.

Na een resem amendementen die daarna tijdens de wetgevende procedure in de Kamer werden ingediend en aan de Raad van State moesten voorgelegd worden, werd het wetsontwerp uiteindelijk tijdens de plenaire zitting van 15 juli 2021 goedgekeurd.

Hoe?

Als we ons in een situatie bevinden die aan de wettelijke definitie beantwoordt, dan kan de regering **bij koninklijk besluit,** vastgesteld na overleg in de Ministerraad en na een positieve risicoanalyse door het bevoegde orgaan, officieel de epidemische noodsituatie afkondigen. Dit kan echter maar voor een **bepaalde duur** die strikt noodzakelijk is en in geen geval voor langer dan **drie maanden**.

De duur kan verlengd worden voor een periode van telkens maximaal drie maanden.

Het koninklijk besluit dat de epidemische noodsituatie afkondigt, heeft onmiddellijke uitwerking en dient binnen vijftien dagen door de Kamer bekrachtigd te worden. Gebeurt dat niet, dan treedt het koninklijk besluit buiten werking. De termijn van vijftien dagen moet een grondig parlementair debat mogelijk maken.

© Belga Image

Noodmaatregelen

Na afkondiging van de epidemische noodsituatie kan de regering de nodige maatregelen van 'bestuurlijke politie' nemen.

De wet somt uitdrukkelijk op wat voor maatregelen genomen kunnen worden. De wettekst is zeer precies geformuleerd. Vereenvoudigd gezegd gaat het om maatregelen met betrekking tot

- het binnenkomen of verlaten van het Belgisch grondgebied

- de toegang tot inrichtingen die publiek ontvangen
- de verkoop en/of het gebruik van bepaalde goederen en diensten
- samenscholingen
- verplaatsingen
- de arbeidsorganisatie
- de lijst van noodzakelijke handelszaken, bedrijven en diensten
- het tegenhouden van de verspreiding van het besmettende organisme (virus, bacterie) door bijvoorbeeld afstand te houden, beschermingsmiddelen te dragen of handhygiëne.

De maatregelen worden genomen **bij een besluit vastgelegd na beraad in de Ministerraad** – dat dus de steun van de hele regering vereist -, en niet bij gewoon ministerieel besluit (wat wel was gebeurd tijdens de afgelopen coronacrisis). Uitzondering: voor zaken die 'geen enkel uitstel dulden' kan gewerkt worden met een ministerieel besluit, maar wel ook vastgesteld na overleg in de Ministerraad.

Wanneer de lokale omstandigheden het vereisen, kunnen de **gouverneurs en burgemeesters strengere maatregelen** nemen. Hierover overleggen ze met de bevoegde federale en deelstatelijke overheden (of ze worden geïnformeerd indien wegens hoogdringendheid geen overleg mogelijk is).

De koninklijke besluiten met maatregelen van 'bestuurlijke politie' gelden voor een (verlengbare) maximale **duur van drie maanden** en voor zover de epidemische noodsituatie nog bestaat.

De regering kan de personen en zaken die zij nodig acht tegen betaling **opvorderen**.

Strafsancties

De maatregelen niet naleven, kan bestraft worden met:

1° een geldboete van één euro tot 500 euro
2° een werkstraf van 20 tot 300 uur
3° een autonome probatie (= verplichting om bepaalde voorwaarden na te leven) van zes maanden tot twee jaar
4° een straf onder elektronisch toezicht van een maand tot drie maanden
5° een gevangenisstraf van een dag tot drie maanden.

De onder 2° tot 5° vermelde straffen mogen niet samen worden toegepast.

De Kamer informeren

De regering heeft vooreerst enkele specifieke informatieverplichtingen ten aanzien van de Kamer (overzenden van wetenschappelijke gegevens, van koninklijke besluiten vóór bekendmaking ervan in het Belgisch Staatsblad, en zo spoedig mogelijk bepaalde adviezen en ministeriële besluiten bezorgen).
Daarnaast moet ze ook maandelijks verslag uitbrengen en een evaluatierapport opstellen.

Maandelijks verslag aan de Kamer

Elke maand brengt de regering verslag uit aan de Kamer over de afkondiging of instandhouding van de epidemische noodsituatie en over de maatregelen van bestuurlijke politie. Eventueel brengen de bevoegde ministers verslag uit over de andere aspecten van de toepassing van deze wet.

Evaluatierapport

De regering bezorgt binnen drie maanden na het einde van de epidemische noodsituatie aan de Kamer een evaluatierapport. Het rapport gaat na of de pandemiewet dient te worden opgeheven, aangevuld, gewijzigd of vervangen, rekening houdend met de nagestreefde doelstellingen.

Al meteen van toepassing

De pandemiewet trad begin oktober in werking en kwam geen dag te vroeg. Midden oktober 2021 gingen de coronacijfers opnieuw de hoogte in. Daarop besliste de federale regering de epidemische noodsituatie af te kondigen. De strengere coronamaatregelen, de uitbreiding van de mondmaskerplicht, het gebruik van het Covid Safe Ticket,... hebben nu een stevige juridische basis.

www.dekamer.be
> doc 1951
> voorontwerp van wet (eerste versie 03/2021): doc 1897
> Afkondiging epidemische noodsituatie nov. 2021

Gas en elektriciteit

Informeer je goed en maak de beste keuze

'Vergelijk de aanbiedingen van energieleveranciers en bespaar zo een flinke duit.' Dergelijke berichten zien we regelmatig in de media, zeker nu de energieprijzen de pan uit rijzen. Nochtans hebben nog heel wat mensen zonder het te weten energiecontracten voor producten die niet meer actief zijn op de markt. Zo betalen ze te veel voor de energie die ze verbruiken. Het is ook niet altijd eenvoudig om de elektriciteitsfactuur te ontcijferen. Als we bovendien weten dat de energiefactuur een grote uitgavenpost is, dan letten we maar beter goed op en komt het erop aan ons goed te informeren om bij de beste aanbiedingen uit te komen.

De cijfers spreken voor zich: de Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas (CREG) schat dat er nog meer dan 500.000 contracten lopen – vooral bij particulieren – die gelinkt zijn aan 'slapende producten'. Dat zijn producten die de energieleveranciers niet meer aanbieden aan nieuwe klanten en die dan ook moeilijk met het huidige aanbod vergeleken kunnen worden. Van de 13.000 lopende formules zouden er maar ongeveer 600 overeenkomen met actieve producten. Volgens Test Aankoop kan de consument alleen al voor gas gemiddeld tot 375 euro per jaar besparen. Wat de duurste contracten betreft, kan die besparing zelfs oplopen tot 450 euro voor elektriciteit en 950 euro voor gas. Dat zijn enorme bedragen! Te weinig mensen gebruiken de prijsvergelijkers, met name die van de CREG, die in haar vergelijkingen nochtans rekening houdt

De CREG en de gewestelijke regulatoren

De regulatoren zien toe op de goede werking van de elektriciteits- en gasmarkten. De bevoegdheden inzake energie zijn verdeeld tussen de federale regering en de gewesten. Er is dan ook een federale regulator (voor het hele land) en een gewestelijke regulator (per gewest).

De CREG (Commissie voor de Regulering van de Elektriciteit en het Gas) is de federale regulator. De gewestelijke regulatoren zijn de VREG (Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt), de CWaPE (Commission Wallonne pour l'Energie) en BRUGEL (De Brusselse regulator voor energie).

Elke regulator heeft zijn eigen prijsvergelijker:
CREG: https://www.creg.be/nl/cregscan#/
CWaPE: https://www.compacwape.be/client/#/myProfile
VREG: https://vtest.vreg.be/
BRUGEL: https://www.brusim.be/client/#/myProfile

met slapende producten. De Kamerleden hebben besloten om actie te ondernemen. Als de consument zich niet voldoende informeert, dan moet de informatie voortaan tot bij de consument komen, via de energieleveranciers zelf.

Een gewaarschuwde consument telt voor twee

De wet die eind mei aangenomen werd in de Kamer stelt dat energieleveranciers vanaf 1 januari 2022 hun klanten duidelijk moeten informeren als hun contract ten einde loopt, of als ze beslissen om het product dat vervat zit in een contract van onbepaalde duur of waarvoor geen prijsgarantie geldt niet langer actief aan te bieden.

Twee maanden voor het verstrijken van het contract of voordat het product niet langer actief aangeboden wordt, zal de energieleverancier zich aan de volgende verplichtingen moeten houden:

- **De klant een overzicht geven** van alle energieproducten die hij momenteel actief aanbiedt.
- **De klant meedelen dat hij de website van de gewestelijke regulator kan raadplegen** om na te gaan wat de goedkoopste formules zijn en hem **een rechtstreekse link naar die site bezorgen.**
- **De klant op de hoogte brengen als het product van diens contract niet langer actief is** of als de productprijs van het contract dat op zijn einde loopt, verschilt van het actieve product dat momenteel aangeboden wordt en hem **een nieuw contractvoorstel sturen.** Daarin moet staan waarin dat voorstel verschilt van het bestaande contract en moet de klant gevraagd worden om uitdrukkelijk in te stemmen met het nieuwe voorstel.
- Als de klant niet reageert voor het verstrijken van het contract, **hem laten overstappen op het goedkoopste gelijkwaardige product** dat de leverancier op dat moment op de markt aanbiedt. Bij contracten van onbepaalde duur en voor zover het voorstel overeenkomt met het goedkoopste gelijkwaardige product, kan de energieleverancier de klant meteen al op de hoogte brengen. Als die laatste niet reageert, wordt het voorstel geacht aangenomen te zijn.

Als we op tijd op de hoogte gebracht worden van goedkopere aanbiedingen, kan dat ons ertoe aanzetten om formules te vergelijken en de voordeligste te kiezen. Waarop zouden particulieren en kleine ondernemers nog wachten als ze van energieleverancier kunnen veranderen zonder dat ze een verbrekingsvergoeding hoeven te betalen en zonder dat ze het risico lopen dat de stroom afgesloten wordt?

Een transparantere factuur

De voorbije jaren is de energiefactuur alleen maar ingewikkelder en uitgebreider geworden. Het is niet eenvoudig om tussen de verschillende kosten, indexen, codes en wettelijke vermeldingen (soms in heel kleine lettertjes) de echte energieprijs terug te vinden, om na te gaan of het aangerekende bedrag wel correct is en of eventuele voordelen zoals het sociaal tarief wel degelijk toegepast werden. In 2019 gaven bijna 6 op de 10 Belgen aan dat ze niet hun volledige energiefactuur begrepen. De Ombudsdienst voor Energie krijgt jaarlijks tal van vragen en klachten over de onduidelijkheid van die factuur.
Daarom hebben de Kamerleden een voorstel van resolutie aangenomen waarin ze de regering vragen om alles in het werk te

Ombudsdienst Service de Médiation VOOR DE L' ENERGIE

Ombudsdienst voor Energie

De Ombudsdienst voor Energie is een federale autonome dienst die volledig onafhankelijk werkt. De dienst verdeelt de vragen over het functioneren van de elektriciteits- en aardgasmarkt over de bevoegde instellingen en behandelt de klachten die verband houden met geschillen tussen de eindafnemers en de elektriciteits- en aardgasbedrijven. De dienst treedt dan op als een beroepsinstantie, dus alleen als er geen bevredigende oplossing kon worden gevonden tijdens een eerste contact tussen de eindafnemer en het elektriciteits- of aardgasbedrijf.

https://www.ombudsmanenergie.be/nl

stellen om de energiefactuur te vereenvoudigen en in die zin een akkoord met de deelgebieden af te sluiten, waarbij ze erop toezien dat de wijzigingen gelijktijdig in werking treden, bij voorkeur uiterlijk op 1 januari 2022. Bij die vereenvoudiging zouden de volgende principes in acht moeten worden genomen:

- De lengte van de factuur beperken tot één dubbelzijdige A4-pagina.
- De essentiële gegevens voor de consument op de eerste pagina vermelden, met het verschuldigde bedrag en de uiterste betaaldatum duidelijk zichtbaar.
- Voorrang geven aan een digitale factuur, maar de klanten de mogelijkheid bieden om kosteloos voor een papieren factuur te kiezen.
- De informatie die niet op de factuur staat ter beschikking stellen van de klanten – en van alle instellingen waarop zij een beroep kunnen doen – in de digitale klantenzone en ervoor zorgen dat die makkelijk raadpleegbaar is.
- Erop toezien dat de gebruikte terminologie duidelijk is.

Als de federale regering – die de vereenvoudiging van de energiefactuur in haar programma heeft opgenomen – tegemoetkomt aan de vraag van de Kamer, dan zal een vereenvoudigde factuur ons in staat stellen om onze energiecontracten beter te beheren.

www.dekamer.be

Verlenging energiecontracten
> **doc 1136**

Vereenvoudiging energiefactuur
> **doc 1650**

De Kamer is een CURIEUZENAIR BXL

Samen met 2 999 anderen heeft de Kamer deelgenomen aan de **actie CurieuzenAir**. Het was de grootste actie ooit om de luchtkwaliteit in het Brussels Gewest te onderzoeken. Gedurende een maand – van 25/09 tot 23/10 - heeft een paneel aan de voorgevel van het Parlement in de Wetstraat de concentratie stikstofdioxide in de lucht gemeten. Dat is een giftig gas dat voornamelijk afkomstig is van het verkeer. De Wetstraat is een belangrijke verkeersas. Recent vonden er aanpassingen plaats ter hoogte van het Parlement: uitbreiding van het fietspad en beperking van het verkeer in elke richting tot één rijstrook. Wat zijn de gevolgen daarvan voor de luchtkwaliteit? De resultaten worden verwacht tegen begin 2022. We zijn benieuwd.

Broers en zussen
hebben het recht om **niet van elkaar gescheiden** te worden

"Ik was tien jaar toen we gescheiden werden. Jij was toen negen. Het ging niet goed bij ons thuis en de jeugdrechter besliste om ons te plaatsen. Doordat er geen plaats was waar we beiden naar toe konden, werden we van elkaar gescheiden. Ik voelde me alleen en machteloos. Ik hoorde zeggen dat je soms agressief was. Indien we samen hadden kunnen blijven, zou het beter geweest zijn. Daar ben ik zeker van. Broers en zussen maken soms ruzie, maar als je van elkaar gescheiden wordt, is het alsof je een deel van jezelf verliest." Roberto is een van de vele jongeren die omwille van een problematische thuissituatie door de jeugdrechter geplaatst worden en daardoor gescheiden worden van broers of zussen. Een drama... dat velen jarenlang, zelfs levenslang meedragen.

Op 12 mei 2021 nam de Kamer een wetsvoorstel aan waarmee ze het recht van broers en zussen om niet van elkaar gescheiden te worden verankerde in het Burgerlijk Wetboek.
Deze wetswijziging is van belang voor de duizenden jongeren die zich in een verontrustende gezinssituatie bevinden, waarbij de jeugdrechter beslist om ze uit hun familiale omgeving weg te halen. Er wordt dan gezocht naar een veilige woonplaats voor de kinderen, bij een familielid, bij een pleeggezin of in een instelling.

Deze wetswijziging moet je ook zien in de huidige maatschappelijke context waarin zowat de helft van de huwelijken of vaste relaties uitloopt op een scheiding. In de helft van de gevallen, zo blijkt uit de statistieken, is het jongste kind nog geen vijf jaar oud op het moment van de scheiding. Steeds meer kinderen groeien bovendien op in nieuw samengestelde gezinnen en ontwikkelen een affectieve band met halfbroers en halfzussen, met plusbroers en pluszussen...

Bij een echtscheiding of wanneer samenwonende ouders uit elkaar gaan en er een regeling moet komen voor de kinderen, houdt de familierechtbank over het algemeen rekening met de bijzondere band tussen broers en zussen. Moeilijker wordt het wanneer kinderen in een gevaarlijke thuissituatie verkeren en de jeugdrechter oordeelt dat ze uit het gezin moeten worden weggehaald. Een plaats vinden bij familie, in een pleeggezin of in een instelling waar twee of meer kinderen samen opgevangen kunnen worden, is geen sinecure. Zeker niet wanneer het snel moet gaan. Noodgedwongen worden de kinderen dan van elkaar gescheiden, en dat is wat de Kamerleden in de toekomst zoveel mogelijk willen voorkomen.

De indieners van het wetsvoorstel volgden het advies van deskundigen. Uit onderzoek blijkt namelijk dat een goede relatie met broers en zussen voor kinderen en jongeren heel belangrijk is op het ogenblik dat er zich stresserende gezinssituaties voordoen. Dat is voor hen vaak de enige stabiele factor in onzekere tijden. Het behoud van de bijzondere band tussen broers en zussen kan ervoor zorgen dat het risico op psychologische problemen vermindert.

Broers en zussen samen

De nieuwe wet stelt dat minderjarige broers en zussen het recht hebben om niet van elkaar gescheiden te worden. Dit recht moet in het belang van elk kind individueel worden beoordeeld. Het recht is dus zeker niet absoluut. In sommige gevallen kan het wel aangewezen zijn om broers en zussen van elkaar te scheiden. Denk bijvoorbeeld aan situaties waarin een ouder kind geweld pleegt op jongere broers of zussen of bij ernstige rivaliteit. Ook wanneer een van de kinderen zware gedragsproblemen heeft en bijzondere zorgen nodig heeft, kan dat een goede reden zijn om de kinderen niet samen te plaatsen.

Recht op persoonlijk contact

Wanneer de kinderen om een of andere reden toch niet samen kunnen blijven, streven de ouders, de pleegzorgers, de rechtbank en de bevoegde overheid ernaar om de persoonlijke contacten met elk van de broers en zussen te behouden, tenzij ook dit strijdig zou zijn met het belang van de kinderen.

Halfbroers en pluszussen

De nieuwe wet hanteert een zeer ruime definitie van de noties broer en zus. Het betreft kinderen die in eenzelfde gezin opgroeien en die een bijzondere band met elkaar ontwikkeld hebben. Het gaat dus niet alleen over biologische broers en zussen, maar evenzeer over kinderen die bijvoorbeeld samen opgroeien in een nieuw samengesteld gezin of over kinderen die opgevangen worden in hetzelfde pleeggezin.

www.dekamer.be
> doc 0780

Is daarmee de kous af?

Zeker niet. Deze wetswijziging is een grote stap vooruit, maar lost niet alle problemen op. Jeugdzorg en jeugdbescherming zijn in ons land een bevoegdheid van de gemeenschappen. Het is dus nu aan hen om werk te maken van meer plaatsen in opvangtehuizen en gezinsvervangende inrichtingen. De diensten bevoegd voor pleegzorg zullen op hun beurt versterkt op zoek moeten naar pleeggezinnen die bereid zijn om meerdere kinderen uit hetzelfde gezin op te vangen.

Vorderingsrecht voor minderjarigen

Tijdens de bespreking van het wetsvoorstel ging veel aandacht naar de vraag of kinderen vanaf 12 jaar (en in sommige gevallen zelfs vroeger) zelfstandig naar de rechtbank moeten kunnen stappen om hun belangen te verdedigen. Die mogelijkheid stond in de eerste versie van het wetsvoorstel, maar werd nadien weggelaten. De deskundigen die de commissie Justitie hoorde, bleken daarover erg verdeeld. Enerzijds omdat er de laatste jaren steeds meer wordt ingezet op bemiddeling. Minnelijke oplossingen zijn immers vaak beter aanvaardbaar voor de betrokkenen. Anderzijds omdat de vraag rees of het wenselijk en verstandig is om zo jonge kinderen al procesbekwaam te verklaren. De experts wezen onder meer op het risico dat minderjarigen tijdens een vechtscheiding gebruikt worden door een van beide ouders, waardoor ze niet langer hun eigen belangen zouden verdedigen.
Hebben kinderen en jongeren dan geen stem in het hele verhaal? Toch wel. Kinderen hebben het recht om door de rechter gehoord te worden in kwesties die hen aanbelangen, betreffende het ouderlijk gezag, de verblijfsregeling en het recht op persoonlijk contact. Kinderen vanaf 12 jaar worden door de rechter systematisch ingelicht over hun recht om gehoord te worden, en om dit te weigeren. Kinderen jonger dan 12 kunnen gehoord worden wanneer ze hierom vragen of wanneer de rechter dit beslist.

Ruime meerderheid

Een zeer ruime meerderheid van de Kamerleden stemde voor het voorstel. Een aantal Kamerleden onthield zich evenwel bij de stemming. Ze vonden de wetswijziging onder meer overbodig. Volgens artikel 22bis van de Grondwet is elke instantie verplicht om het belang van het kind als eerste overweging in acht te nemen bij elke beslissing die het kind aangaat. Het wetsvoorstel was volgens hen dan ook niet meer dan de bevestiging van een bestaande overtuiging, en dus overbodig. De nieuwe wet is volgens hen hoe dan ook moeilijk haalbaar gezien het tekort aan opvangplaatsen en het tekort aan pleeggezinnen die meerdere broers en zussen kunnen opnemen.

© Belga Image

Eindverslag van **de bijzondere covidcommissie**

In nummer 26 van dit tijdschrift stelden wij u de bijzondere covidcommissie voor bij monde van haar voorzitter Robby De Caluwé (Open Vld). Sindsdien heeft de bijzondere commissie belast met het onderzoek naar de aanpak van de COVID-19-epidemie door België, samen met de vier experts die haar begeleidden, veel werk verzet. Na 46 dagen met hoorzittingen te hebben georganiseerd waarbij er bijna honderd personen werden gehoord, duizenden bladzijden documenten te hebben doorploegd en veel en langdurig te hebben vergaderd... heeft de bijzondere covidcommissie haar eindverslag voorgesteld. Op 23 september heeft de plenaire vergadering het verslag goedgekeurd.

Toen de bijzondere commissie over de aanpak van de COVID-19-epidemie op 2 juli 2020 met haar werkzaamheden begon, werd al snel duidelijk dat de pandemie niet meteen voorbij zou zijn. De analyse bleef dan ook niet beperkt tot een evaluatie van de eerste golf. De kennis over het virus en de behandelingen van COVID-19 waren voortdurend in ontwikkeling. Als gevolg daarvan moesten de aanpak en het beleid geregeld bijgesteld worden, waardoor soms het gevoel ontstond dat de samenhang zoek was. Maar de commissie wilde bovenal constructief werk leveren. Ze heeft aanbevelingen geformuleerd – 135 om precies te zijn – waardoor ons land zich in de toekomst beter zou moeten kunnen voorbereiden op het beheer van een pandemie. De commissie benadrukte dat het niet haar taak was om de maatregelen van de verschillende overheden te analyseren of om aanbevelingen te formuleren over de sociaaleconomische dimensie van de pandemie.

De experts

Vier experts hebben de commissie bijgestaan:

- Leïla Belkhir, infectiologe aan de UCL Saint Luc
- Marc Sabbe, urgentiearts aan de KU Leuven
- Hugo Marynissen, expert crisismanagement
- en Yves Coppieters, epidemioloog aan de ULB

Zij stelden nota's op die als basis dienden voor de organisatie van de werkzaamheden en de hoorzittingen, en legden ook hun eigen verslag voor (zie bijlage 1 van het verslag).

Een robuuster gezondheidszorgsysteem

Een eerste deel van de aanbevelingen van de commissie gaat over ons gezondheidszorgsysteem. Overvolle ziekenhuizen, uitgeput zorgpersoneel, uitstel van zorg, nijpend gebrek aan materiaal … de gezondheidszorgsector werd inderdaad zeer zwaar op de proef gesteld. De commissie benadrukt dat het belangrijk is om op te treden vóór er een crisis losbarst. We hebben nood aan een ambitieus beleid van preventie en gezondheidsbevordering. Dat moet de algemene gezondheid en het weerstandsvermogen van de bevolking, en vooral van de kwetsbare groepen, verbeteren.

De verdere uitbouw van ziekenhuisnetwerken (zie magazine 24, blz. 12), de degelijke financiering ervan, de versterking van de noodplannen van de ziekenhuizen, samenwerking tussen ziekenhuizen en woonzorgcentra om de uitwisseling van personeel mogelijk te maken, de verbetering van de arbeidsvoorwaarden van het zorgpersoneel en de vermindering van hun *workload*, in het bijzonder voor verplegend personeel, behoren ook tot de aanbevelingen. De commissie adviseert overigens ook dat de problematiek van het uitstel van niet-dringende zorg geanalyseerd wordt.

Ook de test- en contactopsporingsvoorzieningen, essentieel om de verspreiding van het virus te beperken, moeten verbeterd worden op het vlak van capaciteit, deskundigheid, protocollen, materiaal en verwerking en delen van gegevens.

Een pandemieplan

Een tweede hoofdstuk van het verslag betreft de uitwerking van een pandemieplan. De commissie adviseert de FOD Volksgezondheid om tegen eind 2022 een nationaal noodplan voor pandemieën op te stellen. Dat plan moet regelmatig geüpdatet en aan de praktijk getoetst worden. Het moet onder meer richtlijnen bevatten over:

- een kader voor preventie en voor de bescherming van de gezondheid, met inbegrip van de geestelijke gezondheid
- de epidemiologische follow-up en de strategie inzake testen, contactopsporing en isolatie
- de aanleg en het beheer van strategische stocks
- de organisatie van advies- en besluitvormingsorganen
- de communicatiestrategie, met inbegrip van manieren om het draagvlak bij de burgers te vergroten en hun betrokkenheid te stimuleren
- de uitbreiding van de ziekenhuiscapaciteit.

Onnodig te herhalen hoezeer er bij het begin van de crisis een tekort aan beschermingsmiddelen was en hoezeer dit het medisch personeel in de problemen gebracht heeft. De commissie benadrukt dan ook hoe belangrijk het is om over strategische voorraden van beschermingsmiddelen, medische

uitrusting en geneesmiddelen te beschikken. Door de Europese productie van deze voorraden te steunen zouden we minder afhankelijk kunnen worden van de internationale markt.

Een *early warning* systeem is een ander cruciaal element en in dat verband benadrukt de commissie het belang van de zogenaamde eerste lijn (huisartsen, kinesitherapeuten, thuisverpleegkundigen, preventiediensten, centra voor geestelijke gezondheidszorg, enz.). Deze zorgverleners, die rechtstreeks contact hebben met de patiënten, moeten weten aan wie zij de alarmsignalen die zij in hun praktijk opvangen, kunnen doorgeven. Die informatie moet snel geanalyseerd en gedeeld worden om te kunnen anticiperen op een noodsituatie of zelfs een crisis te voorkomen.

We moeten immers een echte cultuur van risicopreventie, crisisbeheer en -communicatie in onze overheidsadministraties ontwikkelen, zo meent de commissie. De crisismanagers van de administraties zouden een gemeenschappelijke methode moeten gebruiken en een netwerk moeten vormen.

Een betere rolverdeling

Verzuchtingen die telkens terugkeerden, betroffen de eenheid van commando en de duidelijke omschrijving van ieders rol. De commissie beklemtoont daarom dat de bestaande organen voor gezondheidsmonitoring en de bestaande crisisvoorzieningen in kaart gebracht moeten worden, dat hun rol verduidelijkt moet worden en dat bepaald moet worden wanneer zij tijdens een pandemie in actie komen. Volgens de commissie moet er ook een stand van zaken opgemaakt worden van welk beleidsniveau waarvoor bevoegd is inzake gezondheid. En daarover moet een breed democratisch debat komen met burgers, het middenveld, de academische wereld en de gezondheidszorgsector.

Bij de afkondiging van de federale fase tijdens een pandemie wil de commissie het Nationaal Crisiscentrum (NCCN) een centrale rol toebedelen. Het moet een multidisciplinair en interdepartementaal centrum worden. Ook in tijden dat er geen crisis woedt, zou het centrum verantwoordelijk zijn voor noodplanning en risicoanalyse en -beoordeling. Het zou de informatie-uitwisseling verzekeren en de samenwerking tussen de betrokkenen, met name de gewestelijke crisiscentra, versterken.

Binnen 24 uur na de afkondiging van de federale fase van een nieuwe crisis moet het Overlegcomité een commissaris benoemen. Zij of hij moet verantwoordelijk zijn voor de eindadviezen aan het Overlegcomité, instaan voor de centrale coördinatie en waken over de samenhang en uitvoering van de maatregelen.

Gepaste en inclusieve communicatie

De problemen op het gebied van informatie en communicatie waarvan we tijdens de hele crisis getuige geweest zijn, hebben aangetoond hoe belangrijk duidelijke communicatie wel is. De commissie heeft hieraan bijzondere aandacht besteed. Een deskundige op het gebied van communicatie en gedragswetenschappen moet het Overlegcomité adviseren over hoe de beslissingen van het Overlegcomité overkomen bij de bevolking. De communicatie moet passend zijn, begrijpelijk voor iedereen en alle doelgroepen bereiken. Crisiscommunicatie moet immers niet alleen de bevolking informeren, maar ook een draagvlak creëren.

Europese samenwerking

De pandemie stopt niet aan de landsgrenzen. Vergunningen, productie en aanvoer van geneesmiddelen, indicatoren, gegevensuitwisseling, gezondheidsbeleid en onderzoek zijn enkele van de domeinen

waarvoor de commissie oproept tot een betere samenwerking en harmonisatie op Europees niveau.

Wat nu?

De crisis is nog niet voorbij. Zodra dat het geval is, moet men nagaan welke factoren mogelijk een invloed gehad hebben op de sterftecijfers en moeten we de lockdownstrategie van ons land vergelijken met die van andere landen, om daaruit de nodige lessen te trekken. De ziekenhuizen hebben ongetwijfeld ook lessen getrokken uit de crisis. Het is belangrijk dat zij *good practices* delen met elkaar.

De commissie vraagt aan de regering om na te gaan welke budgettaire, personele en materiële middelen nodig zijn om de aanbevelingen uit te voeren. Aan de eerste minister en de ministers van Volksgezondheid en Binnenlandse Zaken wordt gevraagd om aan de Kamer uiterlijk op 15 maart 2022 een stand van zaken inzake deze uitvoering mee te delen. En als het pandemieplan is goedgekeurd, zullen toekomstige regeringen, ten laatste anderhalf jaar na hun aantreden, een verslag moeten indienen. Daarin moet onder meer staan in welke mate ons land paraat is, de updates van het pandemieplan en de werking van de FOD Volksgezondheid.

www.dekamer.be
> doc 1394/002

Nieuwe stappen in de strijd tegen **de financiële en fiscale fraude**

Naar aanleiding van de onthullingen van de *FinCEN Files* over verdachte internationale financiële transacties en geldstromen organiseerde de commissie Financiën in november 2020 hoorzittingen. Daarbij kwam de vraag om een effectievere aangifteplicht voor fiscale fraudeconstructies uitdrukkelijk naar voren. Eerder deden de bijzondere commissie 'internationale fiscale fraude/ Panama Papers' (2016-2017) en de parlementaire onderzoekscommissie over het faillissement van de Optima Bank (2016-2017) al aanbevelingen in die zin. De Kamer nam op 27 mei 2021 een wet aan om de strijd tegen fiscale fraude verder op te voeren.

Fiscale fraudeconstructies voortaan strafbaar zonder effectieve fraude

De wet van 2 juni 2021 maakt juridische constructies die bedoeld zijn om belasting te ontduiken (zogenaamde 'bijzondere mechanismen') strafbaar, zonder dat er effectief (al) fraude wordt gepleegd. Financiële instellingen die het gebruik van dergelijke constructies bij cliënten ontdekken, moeten dit melden bij de financiële en bancaire toezichthouders FSMA en NBB. Die moeten op hun beurt aangifte doen bij het parket voor strafrechtelijke vervolging.

Verplichte aanpassing van de UBO-registergegevens

Het tweede luik van de wet van 2 juni 2021 verplicht *compliance officers* (dat zijn personen die nagaan of een bedrijf de wet naleeft) na te gaan of de gegevens van het UBO-register correct zijn en ze zo nodig te doen aanpassen. Zij hebben daarom nu gratis toegang tot het UBO-register.
Bij de bespreking van het wetsontwerp vroeg de belangenvereniging voor fiscale adviseurs en boekhouders om aanmelders van aanpassingen van het UBO-register beter te beschermen tegen mogelijke fysieke represailles van gemelde

'uiteindelijk begunstigden'. In bepaalde gevallen houden aanmeldingen immers verband met ernstige criminele, vaak druggerelateerde, activiteiten. Het wetsontwerp werd aangepast, maar volgens sommige Kamerfracties niet voldoende.

Kortom

Met de wet van 2 juni 2021 is weer een stap gezet in de strijd tegen fiscale fraude en witwaspraktijken. Ze toont ook meer in het algemeen aan dat het harde commissiewerk van de Kamer ook concreet zijn vruchten afwerpt.

www.dekamer.be
> doc 1900
> De Panama Papers en de internationale fraude (Magazine nr. 21, p. 14-15)
> Panama Papers (Magazine nr. 18, p. 12-13)
> Onderzoekscommissie Optima (Magazine nr. 18, p. 18)

De FinCEN Files

Op 20 september 2020 publiceerden kranten en tijdschriften over de hele wereld gelekte documenten van de Amerikaanse federale antiwitwasinstelling ***F**inancial **C**rimes **E**nforcement **N**etwork* (FinCEN). Uit de documenten bleek hoe banken voor meer dan 2 000 miljard dollar als verdacht beschouwd geld de wereld rondstuurden. Ook grootbanken die in België actief zijn, ING, KBC, Belfius en BNP Paribas Fortis, doken in de FinCEN Files op.

De financiële en bancaire toezichthouders FSMA en NBB

Op 1 april 2011 werd een toezichtssysteem op banken en financiële instellingen ingevoerd dat berust op twee pijlers (twin peaks):

- Het toezicht op banken, verzekeringsondernemingen en andere financiële instellingen, dat toevertrouwd is aan de Nationale Bank van België (**NBB**);
- Het toezicht op de financiële markten en de consumentenbescherming, die onder de bevoegdheid vallen van de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (**FSMA**, voluit *Financial Services and Markets Authority*).

Bron: www.nbb.be

UBO-register

'**U**ltimate **B**eneficial **O**wners' of 'uiteindelijk begunstigden' zijn de personen die het eigenlijke voordeel uit een vennootschap halen (bijv. door rechtstreeks of onrechtstreeks meer dan 25 procent van de aandelen of het stemrecht te bezitten, of op een andere manier). Die UBO's staan geregistreerd in het **UBO-register**. Het UBO-register wordt beheerd door de Thesaurie, een departement van de Federale Overheidsdienst Financiën. Doel van het register is het tegengaan van financieel-economische criminaliteit, zoals witwassen van geld, door bloot te leggen wie aan de touwtjes van een vennootschap trekt.

Het Parlement bezoeken

Eindelijk! Na vele maanden van corona-beperkingen mogen we weer bezoekers ontvangen. Tijdens de zomervakantie organiseerden we al korte rondleidingen voor kleine groepjes tijdens de middagpauze. Op zaterdag 18 september namen we deel aan de Heritage Days, de Brusselse Open Monumentendagen. En op 17 oktober konden de deelnemers aan de 'Dag van de architectuur' onze nieuwe loopbrug, Tondo, van binnenuit komen bewonderen. Heb je ook zin in een geleid bezoek? Je vindt alle informatie op pagina 34.

Een Fair Card voor **Kamervoorzitster Tillieux**

We kennen de gele en rode kaart uit het voetbal. Ter gelegenheid van de week van de Fairtrade nodigde Fairtrade Belgium elk van ons uit om een kaart te geven: geen gele of rode kaart, maar een Fair Card. Niet om te straffen, maar om personen en instellingen die zich inzetten voor sociale rechtvaardigheid te feliciteren. Fairtrade Belgium gaf het goede voorbeeld door zelf 10 Fair Cards uit te delen. Zo kreeg ook Kamervoorzitster Tillieux een Fair Card voor haar steun aan Fairtrade projecten en aan lokale producenten. Drie jaar nadat we het Fairtrade label ontvingen is dit voor de Kamer opnieuw een aanmoediging om te blijven investeren in een faire wereld.

150 Kamerleden rechtstreeks verkozen in 11 kieskringen

01-10-2021

MR
14
Nathalie Gilson
Christophe Bombled
Vincent Scourneau
Philippe Pivin
Caroline Taquin
Michel De Maegd
Kattrin Jadin
Florence Reuter
Emmanuel Burton
Reccino Van Lommel
Denis Ducarme
Marie-Christine Marghem
Philip Goffin
Benoit Piedboeuf
Daniel Bacquelaine
Wouter Vermeersch
Barbara Pas
RING
VLAAMS BELANG
18
Pieter De Spiegeleer
Nathalie Dewulf
Hans Verreyt
Kurt Ravyts
Erik Gilissen
Dominiek Sneppe
Frank Troosters
Steven Creyelman
Katleen Bury
Annick Ponthier
Ellen Samyn
Ortwin Depoortere
Marijke Dillen
Dries Van Langenhove
Tom Van Grieken
NVA
NIEUW-VLAAMSE ALLIANTIE
24
Tomas Roggeman
Joy Donné
Frieda Gijbels
Kathleen Depoortere
Sigrid Goethals
Peter Buysrogge
Yngvild Ingels
Michael Freilich
Wouter Raskin
Dayra Safai
Wim Van der Donckt
Sophie De Wit
Bert Wollants
Björn Anseeuw
Christoph D'Haese
Voleen Van Camp
Valerie Van Peel
Peter De Roover
Theo Francken
Kristien Van Vaerenbergh
Sander Loones
Koen Metsu
Kathleen Houtmeyers
Jean-Marie Dedecker
Ameleen Van Bossuyt
Nahima Lanjri
Els Van Hoof
Steven Mathei
Jan Briers
REGERING
Koen Geens
Hendrik Bogaert
Leen Dierick
Nawal Farih
Servais Verherstraeten
Nathalie Muylle
Jef Van den Bergh
Franky Demon
Catherine Fonck
Maxime Prévot
Georges Dallemagne
Vanessa Matz
Josy Arens
Onafh.
1
CD&V
12
cdh
centre démocrate humaniste
5

Rouwverlof uitgebreid

Wie geconfronteerd wordt met het overlijden van een familielid, heeft tijd nodig om dat verlies te verwerken. Vroeg of laat overkomt het ons allemaal. Maar je partner of een kind verliezen is toch van een andere orde. Je leven wordt compleet door elkaar geschud. Enkele dagen rouwverlof stellen dan helemaal niets voor. En toch… tot voor kort bedroeg het rouwverlof drie of vier dagen, ongeacht de verwantschap tussen de werknemer of ambtenaar en het familielid. Zelfstandigen hadden zelfs helemaal geen rouwverlof. Gelukkig behoort dat tot het verleden. Op 17 juni 2021 nam de Kamer een wetsvoorstel aan dat het rouwverlof bij het verlies van een kind of partner uitbreidt naar tien dagen. De mogelijkheden om het verlof op te nemen worden versoepeld en de wetgeving wordt aangepast aan de huidige samenlevingsvormen.

De aanpassing van de wettelijke regeling rond het rouwverlof stond al heel lang op de politieke agenda, maar altijd was er wel één of ander element dat zorgde voor een blokkering. Het is dan ook een gegeven waar veel komt bij kijken: er is het financiële plaatje (wie zal dat betalen?), er zijn de verschillende statuten van werknemers, overheidspersoneel en zelfstandigen, er zijn de verschillen op de werkvloer tussen pakweg een grote multinational en een kleine KMO,…

Om bij de actualisering van de wet geen enkel aspect over het hoofd te zien, organiseerde de Kamercommissie Sociale Zaken hoorzittingen met verschillende middenveldorganisaties en vzw's zoals Kom op tegen kanker, de Gezinsbond, la Ligue des familles, de vakbonden en de werkgeversorganisaties.

Uitbreiding

De nieuwe wet breidt vooreerst het bestaande rouwverlof voor werknemers en ambtenaren uit van drie of vier dagen naar tien dagen bij overlijden van een partner of een kind. Die uitbreiding stond amper ter discussie. Dat ouders die een kind verloren het met drie of vier dagen rouwverlof moesten stellen, is onvoorstelbaar. Het rouwverlof werd vaak volledig ingenomen door de vele praktische beslommeringen die de begrafenis meebrengt. Maar het eigenlijke rouwproces begint meestal pas na de begrafenis, wanneer de drukte achter de rug is en de nabijheid van familie en kennissen wegebt. In het verleden namen personen die niet in staat waren om het werk te hervatten noodgedwongen hun toevlucht tot ziekteverlof of namen ze resterende vrije dagen op. Maar rouwen is geen ziekte. Het hoort bij het leven, en het is aan de samenleving om de rouwenden de tijd te gunnen die ze nodig hebben.

Daarnaast is er vanaf nu ook een rouwverlofregeling voor zelfstandigen. Wanneer zij hun beroepsactiviteit tijdelijk onderbreken omwille van het overlijden van hun partner of van een kind zullen zij een uitkering ontvangen.

Actualisering

De nieuwe wet breidt niet alleen de periode uit, maar laat de rouwverlofregeling ook aansluiten bij de maatschappelijke realiteit waarin heel wat paren ongehuwd samenwonen en nieuw samengestelde gezinnen dagelijkse kost zijn. De tien dagen rouwverlof worden toegekend bij overlijden van de echtgenote of de echtgenoot, van de samenwonende partner, van een biologisch kind of dat van haar/zijn echtgeno(o)t(e) of samenwonende partner, van een adoptiekind of van een pleegkind dat in het kader van langdurige pleegzorg in het gezin verblijft of er in het verleden verbleef.

De rouwverlofregeling bij andere verwantschappen blijft qua duur grotendeels behouden, maar wordt eveneens aangepast aan de huidige diversiteit aan samenlevingsvormen. Zo krijgen samenwonende partners nu inzake rouwverlof dezelfde rechten als gehuwden en krijgt een pleegkind dat langdurig in een pleeggezin verblijft voortaan ook drie dagen rouwverlof wanneer een pleegouder overlijdt tijdens de duur van dat verblijf.

Versoepeling

Met de nieuwe wettelijke regeling hebben rouwenden de kans om het rouwverlof op te nemen wanneer zij daar het meeste nood aan hebben. Zo dienen slechts drie van de tien dagen opgenomen te worden in de periode die begint op de dag van het overlijden en eindigt op de dag van de begrafenis. De overige zeven dagen mag men naar keuze opnemen binnen het jaar na het overlijden. Misschien wensen sommigen vrij te nemen rond de eerstvolgende verjaardag van hun overleden kind, of op de eerstvolgende huwelijksverjaardag,...
Op vraag van de werknemer en met het akkoord van de werkgever kan er evenwel een andere regeling overeengekomen worden.

Financieel

Werknemers en ambtenaren die het wettelijk voorziene rouwverlof opnemen, worden volledig doorbetaald door hun werkgever. Maar wanneer de werknemer onmiddellijk aansluitend op het rouwverlof arbeidsongeschikt wordt, dan kunnen de dagen vanaf de vierde dag rouwverlof aangerekend worden op de wettelijke

periode van gewaarborgd loon. Hetzelfde principe geldt voor ambtenaren, wanneer ze aansluitend op de vierde dag rouwverlof arbeidsongeschikt worden.
Zelfstandigen krijgen een uitkering waarvan het bedrag wordt vastgesteld op basis van een werkonderbreking van tien dagen.

Debat

Het wetsvoorstel werd unaniem aangenomen in de Kamer. Toch werden er tijdens de bespreking een aantal twijfels verwoord en bedenkingen geuit. Zo betreurde een aantal Kamerleden het feit dat er nog altijd geen rouwverlof toegekend wordt aan ouders van een doodgeboren kind. Verder hadden sommige Kamerleden voorgesteld om ook bij het overlijden van ouders, schoonouders, stiefouders, broers en zussen, (over)grootouders en (achter)kleinkinderen het rouwverlof uit te breiden, maar dat gebeurt dus voorlopig niet. Een op te volgen aandachtspunt is verder ook het feit dat in sommige gevallen het akkoord van de werkgever vereist is voor de planning van het rouwverlof.

www.dekamer.be
> doc 0643

Sociale media

Nood aan meer transparantie en verantwoordelijkheidszin

'Desinformatie', '*fake news*',... Sinds geruime tijd is dat een vaste rubriek op een aantal online nieuwssites. Is fake news dan zo belangrijk geworden in onze samenleving? Het adviescomité Wetenschappelijke en Technologische Vraagstukken van de Kamer besliste in november 2019 alvast om zich in de problematiek vast te bijten. Niet alleen in het fenomeen van fake news, maar ook in de algoritmen die sociale media gebruiken om te bepalen welke informatie uit het gigantische aanbod ze aan elk van ons online aanbieden. Vijftien maanden en twaalf hoorzittingen later nam de Kamer een resolutie aan waarin ze de federale regering oproept om op te treden. Onder meer door op Europees niveau te pleiten voor een reeks verplichtingen aan het adres van de grote onlineplatformen. Die verplichtingen zouden moeten zorgen voor meer transparantie en meer verantwoordelijkheidszin.

De problematiek waarin het adviescomité zich het voorbije anderhalf jaar verdiepte, kent heel veel facetten. Het gaat over wat we op sociale media en andere onlineplatformen lezen, posten, *liken* en delen. Het gaat ook over de zichtbare en vooral onzichtbare factoren die ons onlinegedrag beïnvloeden, over het feit dat bepaalde actoren (bedrijven, politici,...) daar voordeel uit halen en over de gevolgen voor de samenleving.

Centraal in het hele verhaal staan de algoritmen, een begrip dat velen vandaag kennen, ook wie niet technisch onderlegd is. We horen vaak dat het de algoritmen zijn die bepalen wat we op sociale media te zien krijgen, en wat niet. Algoritmen zijn als het ware wiskundige formules die informatie analyseren en daar conclusies aan koppelen. Algoritmen zijn niet per definitie slecht. Ook de overheid maakt er gebruik van. Zo kan een overheid algoritmen gebruiken om verkeersstromen te voorspellen, om milieuvergunningen af te leveren, om belastingen te berekenen... Door algoritmen te gebruiken, verkleint de kans op menselijke fouten. Algoritmen maken slimme toepassingen mogelijk die we 'artificiële intelligentie' noemen. Op zich zijn algoritmen en artificiële intelligentie niet goed of slecht. Alles hangt ervan af met welke bedoeling ze gebruikt worden. Maar door het feit dat we meestal niet weten wie de algoritmen maakt, hoe ze eruitzien en welke gevolgen ze hebben, is er wel een probleem inzake transparantie.

Deskundigen aan het woord

Het adviescomité Wetenschappelijke en Technologische Vraagstukken organiseerde hoorzittingen met onder meer academici en vertegenwoordigers van middenveldorganisaties en de onlineplatformen.
Professor Bersini (ULB) vatte tijdens een van de eerste hoorzittingen een essentieel stukje van de moeilijke puzzel als volgt samen: "Nog nooit zijn we zo voorspelbaar geweest als sinds enkele jaren. Ontelbare gegevens laten we achter in de servers van de computergiganten, die geleidelijk aan de controle over ons leven in handen nemen. Zo beweert Google niet onterecht dat het ons beter

kent dan wijzelf. Door ons onophoudelijk te 'profileren' worden we 'voorspelbaar', en dat gaat nog makkelijker nu sensoren gemeengoed zijn, we overal digitale sporen achterlaten, er technologie wordt ontwikkeld om *big data* op te slaan, en alom wordt ingezet op leeralgoritmen en parallelle materiële voorzieningen. Elke handeling die we in de loop van de dag stellen, wordt wel ergens geregistreerd door een sensor die de bijbehorende data opslaat op een server. Vervolgens worden die data gebruikt om onze gedragingen te profileren."

Eens de onlineplatformen ons kennen, kunnen ze ons zeer gericht reclameboodschappen aanbieden voor 'goederen' waarvan ze denken dat ze ons interesseren. Dat kunnen materiële goederen zijn, maar evenzeer niet-materiële goederen, zoals algemene informatie of politieke boodschappen.

Prof. Bersini: "De gevaren van een dergelijke *targeting* zijn duidelijk: internetgebruikers nemen nog enkel kennis van nieuws dat ze geacht worden te waarderen of dat volledig aansluit bij hun zienswijze." "Een voorbeeld: een voorstander van de Brexit krijgt op zijn Facebookprofiel, in zijn mailbox of via eender welk ander adres op de sociale media alleen die informatie die hem sterkt in zijn overtuiging, die de klemtoon legt op de voordelen van de Brexit..." Hetzelfde geldt voor tal van andere maatschappelijke issues: de opwarming van de aarde, de coronavaccinaties enzovoort. Daardoor zijn we amper nog geneigd onze eigen standpunten in vraag te stellen, en worden we steeds meer overtuigd van ons eigen grote gelijk.

En dat is toch wel een recent verschijnsel, aldus professor Rouvroy (UNamur). "De algoritmen leiden tot een personalisatie van de informatie-omgeving en spelen een absoluut nefaste rol die perfect overeenkomt met de hyperindividualistische geest van deze tijd" stelde ze. "In het televisietijdperk was het anders, iedereen keek naar hetzelfde tv-journaal. Maar op internet ziet u alleen nog datgene waarvan de algoritmen denken dat het een soort engagement bij u zal opwekken, zodat u op de betrokken pagina blijft en zo de kans maximaal wordt dat u klikt op de reclameboodschappen die zich links en rechts van de inhoud bevinden."

Tijdens de hoorzittingen kwamen nog veel meer bedenkingen en vragen ter sprake.
Wat is de precieze definitie van artificiële intelligentie en sociale media? Wat moeten we precies verstaan onder nepnieuws?
Hoe beïnvloedbaar is de internetgebruiker? Het is niet omdat je iets *retweet* dat je het ook eens bent met de inhoud. Het feit dat algoritmen van zoekmachines onze gedachten beïnvloeden hoeft op zich niet problematisch te zijn, zolang er maar concurrentie is tussen de zoekmachines. Maar wat als de grote meerderheid van de internetgebruikers Google gebruikt?
Is desinformatie geen oud probleem? Komen sociale media niet tegemoet aan onze eeuwenoude drang tot liegen, roddelen en het simpelweg herhalen van ongegronde informatie?
Waarom met een beschuldigende vinger wijzen naar de algoritmen? Moet onze aandacht niet eerder gaan naar de belangengroepen die er gebruik van maken?
Bij fake news wordt er meteen gedacht aan factcheckers, maar krijgt een valse theorie niet juist meer zuurstof door er zoveel aandacht aan te geven? En wie controleert de factcheckers?

De vertegenwoordiger van Facebook meldde dat dagelijks via de Facebookplatformen ca 100 miljard berichten worden verzonden. Een kleine minderheid daarvan kan schade berokkenen en moet worden verwijderd. Maar bij heel wat berichten is het niet zo duidelijk wat er best mee gebeurt. Denk maar aan digitaal pesten: wat valt daar precies onder? Waar ligt de grens tussen vrije meningsuiting en haatboodschappen?

Een lijvig verslag

Het is onmogelijk om hier alle elementen van het debat samen te vatten. Daarom verwijzen we graag naar de onlineversie van dit magazine. Daar vind je een link naar het ruim 200 bladzijden tellende verslag van de hoorzittingen.

Vragen aan de regering

Na afloop van de hoorzittingen verwerkten de leden van het adviescomité Wetenschappelijke en Technologische Vraagstukken de verworven informatie in een resolutie.
Daarin vraagt de Kamer aan de federale regering om een aantal punten te bepleiten bij de Europese Unie. Een overzicht.

De Kamer pleit ervoor de grote onlineplatformen een aantal verplichtingen op te leggen.

- Ze zouden een systeem moeten instellen om online-inhoud te modereren.
- Via halfjaarlijkse transparantieverslagen zouden ze moeten aantonen dat ze *best practices* hanteren op het vlak van moderatie en toelichten hoe ze omgaan met klachten van gebruikers.
- Ze zouden ook verplicht worden om risicoanalyses uit te voeren.

De Kamer vraagt verder dat:

- De algoritmen transparanter en verklaarbaarder worden, en dat de strijd wordt aangebonden met kennelijk onwettige en strafbare inhoud op onlineplatformen en sociale media.
- De onlineplatformen een lijst met betrouwbare melders (*trusted flaggers*) ter beschikking krijgen. Dat zijn instellingen of ngo's die als taak hebben discriminatie, kinderpornografie, terroristische propaganda en haatboodschappen te bestrijden en die gemachtigd zijn om aan de platformen kennelijk onwettige publicaties te melden.
- Ervoor wordt geijverd om onlinemisdrijven op dezelfde manier te behandelen als de offlinemisdrijven die in het strafwetboek opgenomen zijn.
- Er een handhavingssysteem komt ten opzichte van onlineplatformen die hun verplichtingen niet nakomen.
- Het mogelijk zou worden om bij een specifiek verzuim door een onlineplatform een beroep in te stellen bij de rechtbank.
- Gebruikers in beroep kunnen gaan indien ze menen dat hun bericht ten onrechte werd verwijderd.
- De federale regering meewerkt aan de oprichting van een Europees observatorium voor digitale technologie.
- Er meer transparantie komt voor politieke reclameboodschappen, zodat de internetgebruiker heel duidelijk kan zien van welke persoon/organisatie/politieke partij een betaalde publicatie uitgaat.
- Er opleidingen komen voor het gerechtelijk en bestuurlijk personeel, zodat ze over de nodige kennis en apparatuur beschikken om op te treden bij online-inbreuken.
- Het vraagstuk van onlinereclame gericht op min-zestienjarigen onder de loep wordt genomen en er oplossingen worden uitgewerkt.

- Er meer geld wordt geïnvesteerd in onderzoek naar de gevolgen van artificiële intelligentie voor onze grondrechten en voor de democratie.

ww.dekamer.be
> doc 1947
> Interview met de voorzitter en de ondervoorzitster van het adviescomité Wetenschappelijke en Technologische Vraagstukken in magazine nr. 25, p. 27.

Het adviescomité hoorde vertegenwoordigers van
KULeuven / UAntwerpen / ULB / UNamur / VUB / Maastricht University
FOD Beleid en Ondersteuning
Federale Politie
Gegevensbeschermingsautoriteit
Franse Assemblée nationale
Duitse ministerie van Justitie en Consumentenbescherming
High-Level Expert Group on Artificial Intelligence
European Digital Rights
Amnesty International
Microsoft Benelux
Facebook / YouTube

Scheepswrakken in de Noordzee

3 februari 1735. 't Vliegent Hert' en de 'Anna Catharina', twee imposante handelsschepen van de machtige Verenigde Oost-Indische Compagnie, verlaten hun thuishaven Amsterdam richting Batavia, de hoofdstad van Nederlands-Indië. Maar enkele uren later loopt het fout: op 18 kilometer voor de kust van Vlissingen, in Zeeland, lopen de twee schepen vast op een zandbank. Ze slaan lek en zinken, samen met hun honderden opvarenden.
In 1981 – bijna 250 jaar later – wordt het wrak van 't Vliegent Hert ontdekt, met daarin kisten met duizenden goud- en zilverstukken en wijnflessen. Het wrak van de Anna Catharina is tot nog toe niet gelokaliseerd. Zou het ook nog enkele kostbaarheden aan boord hebben?

Om met de deur in huis te vallen: aspirant-schattenjagers onder onze lezers zullen we moeten teleurstellen. Want op 25 maart 2021 heeft de plenaire vergadering van de Kamer unaniem een wetsontwerp aangenomen dat cultureel erfgoed onder water beschermt.
Nieuwe technieken hebben de plundering van scheepswrakken en ander cultureel erfgoed onder water de laatste decennia aanzienlijk vergemakkelijkt, waardoor

Scherven van wijnflessen uit het wrak van de Oost-indiëvaarder 't Vliegend Hart, 1700-1735 – Rijksmuseum, Amsterdam

veel kennis over het verleden verloren gaat. Elke archeologische vindplaats op de zeebodem is immers een 'tijdcapsule'.

Daarom heeft de UNESCO - een organisatie van de Verenigde Naties voor internationale samenwerking inzake onderwijs, wetenschap en cultuur – in 2001 een conventie aangenomen om een einde te maken aan de handel in erfgoed onder water, en om dat erfgoed beter te beschermen en te beheren. Concreet gaat het niet alleen om wrakken van schepen en vliegtuigen, maar om alle sporen van menselijke activiteit met een historisch karakter, van menselijke resten tot voorwerpen en gebouwen uit ondergelopen steden en verloren beschavingen.

Wijnfles uit het wrak van de Oost-Indiëvaarder 't Vliegend Hart, 1700-1735 – Rijksmuseum, Amsterdam

Elf wrakken

België heeft de conventie van de UNESCO geratificeerd en een eerste maal in Belgisch recht omgezet bij de wet van 4 april 2014 betreffende de bescherming van cultureel erfgoed onder water. Op basis van die wet werden elf van de naar schatting 280 wrakken in het Belgische gedeelte van de Noordzee als erfgoed erkend.

Alles wat onder water ligt

Door de nieuwe wet van 23 april 2021 wordt alles wat minstens honderd jaar onder water ligt en historische waarde heeft, automatisch als erfgoed beschouwd. Uitdrukkelijke erkenning door de bevoegde minister is vanaf nu niet meer nodig. Ook objecten jonger dan honderd jaar, zoals scheeps- en vliegtuigwrakken uit de Tweede Wereldoorlog, kunnen het statuut van cultureel erfgoed onder water krijgen, maar dan wel na erkenning door de bevoegde minister (minister van Noordzee).

Beschermd erfgoed wordt als zodanig aangeduid op de officiële zeekaarten. Op straffe van een boete tot 160.000 euro, mogen duikers zich dat erfgoed niet toeëigenen. In de nabijheid ervan mag niet worden gebaggerd zonder voorafgaande toestemming, geldt een verbod op vissen met een sleepnet en mag het anker niet worden uitgeworpen. Het Directoraat-generaal Scheepvaart van de Federale Overheidsdienst Mobiliteit en Vervoer, de scheepvaartpolitie, de douane en het Ministerie van Defensie zullen hier samen op toezien.

Wetenschappers aan het werk

De nieuwe wet stelt ook dat erfgoed onder water weliswaar eigendom blijft van de eigenaar op het ogenblik van het zinken, maar dat musea en openbare instellingen recht van aankoop hebben. Zo zullen waardevolle stukken niet in privéhanden verdwijnen.

We schreven het al: schattenjagers zullen niet langer aan hun trekken komen. Maar wetenschappers des te meer: zij zijn volop bezig alle wrakken in de Belgische Noordzee die ouder dan honderd jaar zijn, te lokaliseren en te bestuderen. Op basis van hun onderzoeksrapporten, die raadpleegbaar zullen zijn via internet, zal een reizende tentoonstelling worden georganiseerd.

De vele schatten die onze Noordzee herbergt, verdwijnen niet langer in particuliere collecties. Voortaan zijn ze er als het ware voor iedereen!

www.dekamer.be
> doc 1794

Volledige inclusie van personen met handicap nu in de Grondwet

Op 11 maart 2021 keurde de Kamer een nieuw Grondwetsartikel goed dat bepaalt dat iedere persoon met een handicap recht heeft op volledige inclusie in de samenleving, met inbegrip van het recht op redelijke aanpassingen. Wetten, decreten en ordonnanties moeten de bescherming van dat recht waarborgen.

Belangenorganisaties lieten tijdens de parlementaire voorbereiding horen dat er nog veel werk aan de winkel is om personen met een handicap een volwaardige plaats in de samenleving te geven. De cijfers over sociale uitsluiting van personen met een handicap blijven schrijnend. De organisaties hopen van harte dat het nieuwe Grondwetsartikel de overheden aanzet meer te doen.

Kan het Grondwetsartikel verplichten tot actie?

Om deze vraag te beantwoorden is een kleine juridische verduidelijking nodig. Er is namelijk een verschil tussen grondrechten van de eerste generatie en grondrechten van de tweede generatie.

De **eerste generatie grondrechten** zijn de klassiek-liberale burgerlijke en politieke rechten: bijvoorbeeld het recht op vrije meningsuiting, het recht op vrijheid van religie, het recht op leven, het recht op privacy, het verbod op foltering, … Kenmerk van deze eerste generatie rechten is dat ze burgers beschermt tegen onwettig overheidsoptreden en dat deze rechten bij de rechter kunnen worden afgedwongen.

Het nieuwe artikel 22*ter* van de Grondwet, dat bepaalt dat iedere persoon met een handicap recht heeft op volledige inclusie in de samenleving, behoort tot de zogenaamde **tweede generatie grondrechten**. Dat zijn de economische, sociale en culturele rechten. Andere grondrechten van de tweede generatie zijn bijvoorbeeld het recht op voedsel, inkomen, onderdak/huisvesting, scholing, gezondheid(szorg)…

Economische, sociale en culturele rechten vereisen een actief ingrijpen van de overheid om het genot van deze rechten mogelijk te maken. Het is de bedoeling dat de overheid deze rechten progressief realiseert, maar ze kunnen niet zomaar rechterlijk afgedwongen worden. Wel wordt algemeen aanvaard dat de overheid geen maatregelen mag nemen die het bestaande beschermingsniveau van dergelijke rechten verder afbouwen: de zogenaamde *standstill*verplichting.

Dat geldt ook voor de voorzieningen voor personen met een handicap. Die mogen nu inderdaad niet meer zomaar teruggedraaid worden. Op zich uiteraard een goede zaak, maar wellicht niet helemaal wat de belangenorganisaties op het

oog hadden met hun wens de volledige inclusie van personen met een handicap grondwettelijk te verankeren.

Was het dan wel de moeite om de Grondwet aan te passen?

Het grondrecht voor personen met een handicap bestond al in de Belgische rechtsorde. Het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap, waarop het nieuwe Grondwetsartikel is gebaseerd, trad in België al in werking op 1 augustus 2009. Maar de Belgische rechters blijken het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap tot nog toe grotendeels te negeren, zelfs wanneer dit wordt ingeroepen door de betrokkenen.

Het nieuwe artikel 22*ter* Grondwet, dat zich zoals gezegd baseert op het VN-verdrag, biedt geen ruimere noch effectievere bescherming dan het Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. Was een grondwetswijziging dan wel de moeite?

Zeker wel, meenden de parlementsleden die de Grondwetswijziging goedkeurden. Het betekent een grondwettelijke verankering van een fundamenteel mensenrecht die daarna enkel met een nieuwe Grondwetswijziging ongedaan kan worden gemaakt. Dat is een grote stap vooruit. Een gewone wet kan met een gewone meerderheid door de Kamer opnieuw worden gewijzigd. Om een Grondwetsartikel te wijzigen, is een ruimere meerderheid nodig, evenals de goedkeuring door de Senaat. En dat is meteen een stuk ingewikkelder.

Los hiervan heeft deze wijziging vooral een belangrijke signaal- en symboolfunctie (zoals bijvoorbeeld ook al het geval was met genderquota in de Belgische politiek en met kinderrechten).

Kortom

Het nieuwe Grondwetsartikel zou alleszins, meer dan tien jaar na de ratificatie van het VN-verdrag, een wake-upcall moeten zijn voor de betrokken overheden. Hoog tijd om (meer dan) een tandje bij te steken en effectiever een inclusievere samenleving voor mensen met een handicap uit te bouwen.

www.dekamer.be
> doc 1445
> de Grondwet

Het begrip 'inclusie' gaat verder dan 'integratie' (en heeft al helemaal niets te maken met segregatie en uitsluiting – zie illustratie). Erkenning van het recht op integratie is niet voldoende, want dat houdt in dat de persoon met een handicap zich moet aanpassen aan een systeem dat als normaal wordt beschouwd, wil zij of hij aan het sociale leven deelnemen. 'Inclusie' betekent dat de samenleving zich moet aanpassen als zij de persoon verhindert volledig en op voet van gelijkheid te participeren.

Op de bres
voor de bescherming van minderheden

De parlementsleden hebben niet alleen oog voor wat zich op ons eigen grondgebied afspeelt. Vanzelfsprekend volgen ze ook internationale kwesties op de voet en hebben ze daarover regelmatig contact met de regering. Naast die debatten neemt de Kamer ook resoluties aan, waarin ze een standpunt inneemt over specifieke problemen en verzoeken richt tot de federale regering – of zelfs tot buitenlandse autoriteiten of instanties. De bescherming van minderheden is de afgelopen maanden in verscheidene resoluties aan bod gekomen.

De situatie van de minderheden is een wereldwijd en zorgwekkend probleem. Problemen die vandaag de aandacht opeisen, worden vaak snel overschaduwd door nieuwe brandend actuele thema's, terwijl weer andere kwesties helemaal geen mediabelangstelling wekken. De coronapandemie heeft de situatie nog complexer gemaakt. Enerzijds omdat ze de aandacht van bepaalde problemen afgeleid heeft, anderzijds doordat de situatie van de minderheden zelf nog moeilijker geworden is. De Kamerleden stuurden een sterk signaal uit via een resolutie die Kamerbreed gedragen werd. Daarin verbindt de Kamer zich ertoe om voortdurend oog te hebben voor de bescherming van alle minderheden en daarbij alle hefbomen van de parlementaire diplomatie in te zetten. De Kamer verzoekt de regering om de schendingen van de rechten van alle etnisch-religieuze minderheden krachtig te veroordelen en zich te blijven inspannen voor de eerbiediging van hun rechten.

© Photo by Kuzzat Altay on Unsplash

Ontheemde Rohingya moslims

Een sinds lang onderdrukte minderheid

De Rohingyabevolking, een religieuze soennitische moslimminderheid, is de grootste etnische minderheid in Myanmar, een land in Zuidoost-Azië (het voormalige Birma). Het land is cultureel zeer divers en erkent 135 etnische minderheidsgroepen... maar niet de Rohingya. Sinds 1962 worden er wetten uitgevaardigd om hun het leven moeilijk te maken en hen te dwingen het land te verlaten. In 1982 werden ze door de wet op het staatsburgerschap staatloos en kregen ze geen toegang meer tot basisdiensten en gezondheidszorg. Eind 2016 ging een grootschalige militaire operatie tegen hen gepaard met executies, verkrachtingen en de vernietiging van hele dorpen. Bijna een miljoen Rohingya leven nu in schrijnende omstandigheden in kampen in Bangladesh. Om nog maar te zwijgen van degenen die naar andere landen gevlucht zijn. Het Internationaal Gerechtshof in Den Haag heeft geoordeeld dat er sprake is van een ernstig risico op genocide. De militaire staatsgreep van 31 januari 2021 heeft tot een nieuwe golf van geweld geleid. De tegenstanders van die staatsgreep worden onderdrukt en het aantal slachtoffers neemt gestaag toe. De Kamer heeft een resolutie aangenomen waarin ze de misdaden tegen de Rohingya, de militaire staatsgreep en het daaruit voortvloeiende dodelijke geweld veroordeelt. De regering wordt verzocht om die mensenrechtenschendingen te veroordelen en de druk op het Europese en het internationale niveau op te voeren om een einde te maken aan het geweld. De rechten van elke etnische groep en van elke burger van Myanmar moeten worden geëerbiedigd. Het voorstel van resolutie werd met eenparigheid van stemmen aangenomen.

Een ernstig risico op genocide

Een ander voorstel van resolutie dat de Kamer aangenomen heeft, gaat over de Oeigoerse gemeenschap en de andere moslimgemeenschappen in de autonome regio Xinjiang in het noordwesten van China. Opsluiting in indoctrinatiekampen, dwangarbeid, gedwongen sterilisaties en abortussen, seksueel misbruik, verdwijningen en deportaties, vernietiging van het cultureel erfgoed... Uit talrijke getuigenissen en verslagen blijkt in welke dramatische situatie die gemeenschappen verkeren. De Kamer heeft zowel experts ter zake als rechtstreekse getuigen gehoord. Zo gaf Qelbinur Sidiq, die momenteel als vluchtelinge in Nederland verblijft, een pakkende getuigenis over wat ze in een heropvoedingskamp gezien en meegemaakt heeft.

Na uitvoerige debatten zijn de parlementsleden overeengekomen om 'de willekeurige detentie van de Oeigoerse

Resolutie

Naast wetten kan de Kamer ook resoluties aannemen. In een voorstel van resolutie zetten een of meer Kamerleden hun visie uiteen over een bepaald onderwerp - bijvoorbeeld over specifieke maatschappelijke of internationale thema's – en verzoeken ze de regering om een bepaald standpunt in te nemen en/of verschillende acties te ondernemen. Aangenomen resoluties hebben geen 'kracht van wet' en zijn dus niet bindend. De regering moet de Kamer wel meedelen hoe ze er gevolg aan gegeven heeft.

De resolutie is ook de tool die de commissies en de werkgroepen van de Kamer gebruiken om aan het einde van hun werkzaamheden over specifieke onderwerpen verslag uit te brengen aan de plenaire vergadering, zoals het Adviescomité voor wetenschappelijke en technologische vraagstukken onlangs gedaan heeft. (Zie blz. 22)

Qelbinur Sidiq (links) en Lamiya Haji Bashar (rechts) tijdens hoorzittingen in de Kamer

minderheid en de schending van de mensenrechten in de Oeigoerse autonome regio Xinjiang' te veroordelen. Meer in het algemeen veroordeelt de Kamer 'het beleid ten aanzien van de Tibetanen, de Mongolen en andere etnische minderheden, mensen die strijden voor sociale en mensenrechten, religieuze groepen, journalisten, mensen die manifesteren tegen elke vorm van onrecht, evenals de toenemende onderdrukking van dissidente meningen in Hongkong'. De parlementsleden erkennen ook dat 'er een ernstig risico van genocide tegen de Oeigoerse minderheid' bestaat. In de resolutie richt de Kamer 20 verzoeken tot de federale regering, waaronder een veroordeling van het beleid ten aanzien van de Oeigoeren, de dwangarbeid die ze moeten verrichten en de gedwongen sterilisatie die ze moeten ondergaan. De regering wordt verzocht om bij de Europese instellingen te pleiten voor een uitbreiding van de sancties tegen China als er aan die repressie geen einde komt.

Met uitzondering van de PVDA-PTB-fractie, die zich bij de stemming onthouden heeft, hebben de parlementsleden het voorstel van resolutie eenparig aangenomen.

Vervolgd door IS

De jezidi's zijn een Koerdisch sprekende minderheid van ongeveer 800.000 personen wereldwijd. De meerderheid woont in Noord-Irak. Sinds 2014 zijn ze het slachtoffer van de gewelddaden van de terreurgroep ISIL (Islamitische Staat in Irak en de Levant – ook bekend als ISIS of IS) in Syrië en Irak. Mannen werden afgeslacht, vrouwen en kinderen werden seksslavinnen, werden verkracht en mishandeld. Kinderen en jongeren werden onder dwang als soldaten ingelijfd. De terroristische groepering zou nog meer dan 2.500 vrouwen en kinderen vast houden, en meer dan 200.000 mensen leven nog altijd in de kampen waar ze hun toevlucht gezocht hebben. De hoorzittingen in de Kamer hebben meer inzicht verschaft in de omvang van de situatie, in het bijzonder door de aangrijpende getuigenissen van Nadia Murad, winnares van de Nobelprijs voor de Vrede 2018 en VN-goodwillambassadeur voor de waardigheid van slachtoffers van mensenhandel, en Lamya Haji Bashar, die in 2016 samen met Nadia Murad de Sacharovprijs ontving. Deze jezidische overlevenden zijn nu woordvoerders voor hun gemeenschap. In 2016 hebben de Verenigde Naties erkend dat die misdrijven als genocide beschouwd moeten worden.

Ook de Kamer heeft met eenparigheid van stemmen besloten om die genocide te erkennen en te veroordelen. De Kamerleden verzoeken de federale regering om alle mogelijkheden van het nationale en internationale recht te benutten om ervoor te zorgen dat de genocide tegen de jezidi's niet ongestraft blijft. De regering wordt ook verzocht om de inspanningen van het Belgische gerecht gericht op de opsporing en de vervolging van mogelijk Belgische daders te ondersteunen.

© Êzidixan, (CC BY-SA 4.0)

Jezidibetoging voor het Witte Huis in Washington

www.dekamer.be

[Bescherming van minderheden > doc 1520]

[Rohingya > doc 1731]

[Oeigoeren > doc 1789]

[Jezidi's > doc 1766]

Genocide, een zwaarbeladen begrip

Rohingya, Oeigoeren, jezidi's... in korte tijd werd de term genocide drie keer gebruikt. Na uitvoerige debatten en hoorzittingen met specialisten hebben de parlementsleden ervoor gekozen om dit zwaarbeladen begrip te gebruiken. Maar wat betekent het precies? Het VN-Verdrag inzake de voorkoming en de bestraffing van genocide, dat in 1948 in de nasleep van de Tweede Wereldoorlog en de nazi-holocaust aangenomen werd, definieert genocide als volgt: een daad 'gepleegd met het oogmerk een nationale, etnische, raciale of religieuze groep, geheel of gedeeltelijk, te vernietigen'. Het gaat bijvoorbeeld om het doden van leden van de groep, het toebrengen van ernstige lichamelijke of geestelijke letsels, het opzettelijk aan de groep opleggen van levensvoorwaarden die gericht zijn op haar gehele of gedeeltelijke lichamelijke vernietiging of het nemen van maatregelen, bedoeld om geboorten binnen de groep te voorkomen. De tekst veroordeelt genocide als zodanig, maar ook het samenzweren om genocide te plegen, het rechtstreeks en openbaar aanzetten tot genocide, alsook pogingen tot of medeplichtigheid aan genocide. In het internationaal strafrecht wordt genocide beschouwd als de **'misdaad der misdaden'**; de ergste die er bestaat.

Het gebruik van de term 'genocide' is niet zonder gevolgen voor landen die het Verdrag ondertekend hebben, zoals België. Zij mogen niet alleen zelf geen genocide plegen, maar hebben ook de plicht om concrete maatregelen te nemen om genocide te voorkomen en de landen die zich eraan schuldig maken te sanctioneren. Dat is een verplichting zodra het land vaststelt dat er een 'ernstig risico op genocide' bestaat. Net die woorden werden in de resolutie over de Oeigoeren opgenomen.

Volg de debatten en hoorzittingen van de Kamer vanuit je woonkamer

Je kan bijna alle commissievergaderingen en plenaire vergaderingen live volgen via ons videoplatform. Je kan ze ook achteraf bekijken in het videoarchief. Alleen de vergaderingen met gesloten deuren en de vergaderingen die plaatsvinden in zalen die niet met een videosysteem uitgerust zijn (wat zelden gebeurt), worden niet uitgezonden. Zo kan je bijvoorbeeld de hoorzittingen van de commissie Buitenlandse Betrekkingen over de Oeigoeren (18 en 19 mei 2021) en de jezidi's (15 en 16 juni 2021) (her)bekijken.

Test je **kennis**

Je vindt alle antwoorden in dit magazine

Horizontaal

1. Kind dat kortere of langere tijd in een ander gezin dan bij de ouders woont
5. Handelsschip dat in 1735 schipbreuk leed
6. Minderheid die leeft in de Chinese autonome regio Xinjiang
8. Brusselse campagne om de luchtkwaliteit te meten
12. Fake news
14. Wiskundige formule om informatie te analyseren en te verwerken
16. Houdt toezicht op de financiële markten en beschermt de financiële consument
17. Boodschappen specifiek naar een bepaalde doelgroep richten
18. Een daad gepleegd met het doel een groep geheel of gedeeltelijk te vernietigen
19. Daarin staan de basisregels van ons land

Verticaal

1. Wereldwijde epidemie
2. Centrum verantwoordelijk voor noodplanning en risico-analyse
3. Een groep mensen die samenkomt, mogelijk met kwade bedoelingen
4. Parlementaire vergadering waarbij externen het woord krijgen
7. Bij wijze van straf onbetaalde arbeid verrichten
9. Vrije dagen bij het overlijden van een naaste
10. Ziet erop toe dat de energiemarkt goed werkt
11. Gaat na of beweringen in overeenstemming zijn met de werkelijkheid
13. Specialisten die de parlementsleden bijstaan in hun werkzaamheden
15. Organisatie van de Verenigde Naties voor internationale samenwerking inzake onderwijs, wetenschap en cultuur

Antwoorden tonen

Antwoorden verbergen

Meer weten **over de Kamer?**

Had je altijd al willen weten hoe het er in een parlement aan toe gaat? Hoe een wet tot stand komt? Wat er besproken wordt tijdens de parlementaire vergaderingen? We zetten de mogelijkheden voor jou op een rijtje.

Een vergadering bijwonen

De plenaire vergaderingen en de meeste commissievergaderingen zijn openbaar. Iedereen kan ze bijwonen. Vooraf reserveren hoeft niet. Door de coronacrisis is het aantal plaatsen voor bezoekers wel beperkt. Aarzel niet ons vooraf te bellen.

Surf naar www.dekamer.be om te weten welke vergaderingen wanneer plaatsvinden en wat er op de agenda staat.

Je kan de plenaire vergaderingen ook live volgen op onze website: ga naar 'video vergaderingen'. Daar vind je ook de gearchiveerde video's van de voorbije vergaderingen.

Een rondleiding volgen

Dagelijks, behalve op zondag, vinden er rondleidingen plaats. Een groepsbezoek is gratis en duurt anderhalf tot twee uur. Een groep bestaat best uit 20 personen. We raden je aan je bezoek minstens twee maanden vooraf te boeken. We ontvangen immers jaarlijks vele duizenden bezoekers uit binnen- en buitenland.

Volg ons op

Meer weten

Op onze website vind je een elektronische versie van dit magazine met tal van doorklikmogelijkheden.

Een vergadering bijwonen
Leuvenseweg 13
1000 Brussel

Een rondleiding boeken
Tel.: 02 549 81 36
bezoekers@dekamer.be

Meer exemplaren van dit magazine ontvangen?
Een adreswijziging melden?
Laat het ons weten op communication@dekamer.be

www.dekamer.be

COLOFON

Verantwoordelijke uitgever
Marc Van der Hulst, secretaris-generaal
van de Kamer van volksvertegenwoordigers

Redactie
Dienst Public Relations en Internationale Betrekkingen
Tel.: 02 549 90 46
communication@dekamer.be

Werkten mee aan dit nummer:
Jeroen Clarisse, Isabelle Cliquet, Anne Coppens, Michael Coucheir,
Liêm Dang-Duy, Christian de Borchgrave, Tom De Geeter, Thierry Dewaele,
Philippe Deweyer, Tristan Dutry, André Grenacs, Michel Lecluyse, Nicole Marquet,
David Modrzewski, Isabelle More, Hannelore Mussely, Catharina Offeciers,
Tom Van Acker, Sébastien Van Koekenbeek, Mireille Van Wilderode en
Fabian Wauthier

Foto's
Belga Image, Inge Verhelst, Kurt Van den Bossche, Kevin Desmet en
Adobe Stock

Vormgeving en illustraties
Antoine Marcelis, Bart Van de Steene, Johan Wynen en Mohamed Yahiaoui

Druk
Prepress en drukkerij van de Kamer

De redactie werd afgesloten op 28/10/2021